

twarcia ruchu (w pierwotnych warunkach — lat 40), za opłatą takiego procentu, od dochodu *brutto*, jaki przezeń najwyżej na licytacji postąpiony został; procent ów przez pierwsze trzy lata wynosić ma nie mniej aniżeli 2%, przez pozostałe nie mniej niż 4% (§ 8).

Podług pierwotnych warunków, procent miał być płacony od dochodu czystego bez oznaczenia minimum.

Paragraf 8 ustanawia też kontrolę ze strony magistratu nad dochodami przedsiębiorstwa, a to dla prawidłowego poboru procentów.

Po upływie pierwszych lat piętnastu (w pierwotnych warunkach — 20) koncesji, zarząd miejski będzie miał prawo wykupić w każdej chwili tramwaje wraz z kołmi, zabudowaniami, taborem i wszystkimi przynależnościami, albo za sumę ogólną ustanowioną na zasadzie otaksowania i umowy z przedsiębiorcą, albo też drogą wypłaty corocznie do upływności terminu koncesji sumy równej przeciętnemu czystemu dochodowi z pięciu lat ostatnich, za odliczeniem procentu płaconego magistratowi (§ 7).

Po upływie zakreślonych przez koncesję lat 35 tramwaje wraz ze wszystkimi zabudowaniami i majątkiem nieruchomym, a także taborem w tej ilości, jaka będzie potrzebna do kontynuowania ruchu, oraz z tą liczbą koni i uprzęży, jaka się znajdowała na lat pięć przed terminem oddania tramwajów, przechodzą bezpłatnie na własność miasta; wszystko to powinno się znajdować w dobrym stanie (§ 7).

Podług pierwotnych warunków, tylko majątek nieruchomości powinien być przejść na własność miasta, tabor zaś miał być przez nie kupiony.

Co się tyczy wprowadzenia w ruch tramwajów, to linje A i B powinny zostać zbudowane i otwarte w ciągu roku od dnia ostatecznego zatwierdzenia przedsiębiorcy przy interesie, niezależnie od tego, czy zamierza on sam prowadzić przedsięwzięcie czy też chce utworzyć w tym celu towarzystwo (§ 9).

Linje C i D powinny zostać otwarte w drugim roku, linja zaś G nie później niż w ciągu roku trzeciego.

Pozostałe zaś linje wraz z odnogą od placu Grzybowskiego przez Królewską do Krakowskiego-Przedmieścia mają być pobudowane w ciągu pierwszego roku po wykupieniu przez przedsiębiorcę istniejącej kolei konnej (§ 9).

Paragraf 10 określa dalej szczegóły techniczne urządzenia tramwajów.

Szyny mają być szerokości 5 stóp w kołach podług szpurmasu szerokokolejowego używanego w Rosji, odległość między dwiema linjami szyn ma także wynosić 5 stóp.

Forma i wymiary wagonów oraz sposób układania szyn będą zależały od rezultatów rozpatrzenia przez ministerjum projektu wierzchniej budowy drogi; promień łuków nie może być mniejszy niż 10 sażeni.

Wagony tramwajowe powinny być lekkie, jednokonne i tylko na szerokich ulicach mogą być za pozwoleniem władz miejskich — dwukonne.

Wagony będą zaopatrzone w dobre hamulce zatrzymujące je na przestrzeni 1/2 do 2 1/2 sażeni, schody zaś na *imperial*, jeżeli takowy zostanie urządzony, mają być kręcone, na wzór wagonu drugiego towarzystwa tramwajów w Petersburgu.

Wagony dla ustrzeżenia publiczności od wypadków powinny być zaopatrzone z tyłu i przodu w przyrządy ochronne, oraz posiadać dzwonki sygnałowe i flagi.

Na głównych stacjach, a mianowicie na placach: Teatralnym, Zamkowym, św. Aleksandra, Krasińskim, a także na Krakowskim-Przedmieściu, naprzeciw Królewskiej, przedsiębiorca będzie obowiązany urządzić dla pasażerów kryte pomieszczenia na bezpłatnie wydzielonym mu przez miasto gruncie; przez tych magistrat ma prawo następnie wskazać jeszcze pięć miejsc, gdzie pobudowanie podobnych pomieszczeń jest konieczne.

Paragraf 11 orzeka dalej, że przed przystąpieniem do robót przedsiębiorca jest obowiązany przedstawić do zatwierdzenia magistratowi szczegółowy projekt budowy tramwajów, a zarówno rysunki taboru ruchomego, i że magistrat powinien mieć kontrolę nad robotami.

Przebudowanie i przeniesienie miejskich urządzeń, jako to: kanałów, mostków i wodociągów, zmiana profilu ulic i t. d., przy układaniu szyn, mają być dopełniane kosztem przedsiębiorcy, który też odpowiada za wszelkie szkody rządzone osobom prywatnym (§ 12).

Ruch tramwajów odbywa się pod bezpośrednią kontrolą władz miejskich, a plan ruchu zarówno osobowego jak i towarowego układany jest wspólnie przez władzę miejską i przedsiębiorcę; ten ostatni z powodu przerwy w ruchu wskutek nadzwyczajnych wypadków, jako to: przemarszu wojsk, procesji, pogrzebów, przejazdu straży ogniowej, nie może żądać żadnych wynagrodzeń (§ 13).

Paragraf 14 określa obowiązki przedsiębiorcy tramwajów względem utrzymywania szyn i taboru w należytem porządku.

Powinien oczyszczać bruk pomiędzy szynami i na 1/4 arszyna z obu stron, w razie zaś, gdy są dwie linje rełsów, także całą przestrzeń pomiędzy nimi; w zimie szyny mają być utrzymywane w takim stanie, ażeby przejazd przez nie był zupełnie możliwy, na wąskich zaś ulicach, przedsiębiorca jest obowiązany własnym kosztem z całej linii usuwać śnieg, tak jednak, ażeby to nie przeszkadzało jeździe sannej.

Ważniejsze roboty około naprawy szyn nie mogą być przez przedsiębiorcę dokonywane bez uprzedzenia o tem władzy miejskiej.

Przy rekonstrukcjach bruków i podziemnych urządzeń przedsiębiorca obowiązany jest, jeśli to konieczne, zdjąć szyny i położyć je dopiero po uskutecznieniu właściwych robót, przy czem w razie, gdy roboty podobne są wypuszczane z licytacji, może się ich podjąć przedsiębiorca tramwajów.

Podczas trwania spodziewanych niedługo robót około kanalizacji miasta i nowego wodociągu przedsiębiorca będzie miał prawo budować czasowe objazdowe linje szyn (§ 15).

Co się tyczy ruchu tramwajów (§ 16), wagony ze stacji centralnych na placach: Krasińskim, Zamkowym i Teatralnym, a również ze stacji na Krakowskim-Przedmieściu (naprzeciw ul. Królewskiej) zdążają ku przedmieściom.

Oplata (§ 17) za przejazd: a) z placu Zamkowego do rogatki mokotowskiej, do końca linii za rogatką powązkowską, do stacji dróg żelaznych na Pradze i do rogatki wileńskiej; b) z placu Teatralnego do końca linii za rogatką powązkowską, do rogatki wolskiej i do stacji towarowej kolei warszawsko-wiedeńskiej i c) z Krakowskiego-Przedmieścia (naprzeciw Królewskiej) do stacji towarowej kolei wiedeńskiej i rogatki mokotowskiej — wynosić ma nie więcej aniżeli 7 kop. za miejsce w pierwszej i nie więcej niż 5 kop. w drugiej klasie, wewnątrz wagonu; dzieci do lat 10-ciu, nie zajmując osobnego miejsca, płacą połowę.

Oplata za przewóz towarów wynosi 1 k. od puda.

Wszelkie zmiany taryfy, kierunku dróg i t. d. mogą być dozwolone tylko przez władzę, która zatwierdza obecne warunki, zaś po wprowadzeniu ustawy miejskiej z roku 1870, z zachowaniem przepisów przez też ustawę wskazanych.

Na transporcie wojski bagażów wojskowych, przedsiębiorstwo ustępuje 30% od opłaty przez taryfę ogólną wskazanej.

Dla zabezpieczenia należytego wykonania warunków, osoby konkurujące o przedsiębiorstwo składają 30,000 rubli kaucji, która w razie niestwierdzenia się przy licytacji zostaje im natychmiast zwrócona; przedsiębiorcy utrzymującemu się przy interesie połowa kaucji zostaje zwrócona dopiero po przeprowadzeniu linii A, B i C, druga zaś połowa dopiero po upływności terminu koncesji (§ 17).

W razie nieotwarcia ruchu przez przedsiębiorcę lub towarzystwo w terminach wskazanych przez § 9, obecny kontrakt, traci swą moc, a zarówno kaucja jak i pobudowane już linje wraz z taborem i budynkami przechodzą na własność miasta (§ 18).

Z kaucji odliczany będzie niepłacony regularnie procent, prócz tego kary: za opóźnienie robót na ulicach — rs. 150 za każdy tydzień; za przystąpienie do robót melioracyjnych ze wstrzymaniem ruchu na ulicach i bez zawiadomienia o tem magistratu — rs. 100; za nieuwzględnienie uwag magistratu o nieporządku na linji — rs. 5; za zbyt późno rozpoczęcie jazdy lub zawczesne przerwanie — rs. 5 od wagonu; za wstrzymanie ruchu na jakiegokolwiek linji bez wyraźnych powodów — rs. 100 na dzień; za niedojście wagonu do stacji — rs. 10 i za kursowanie mniejszej liczby wagonów na jakiej linji — rs. 25 za każdy brakujący wagon (§ 19).

Odciągane od kaucji przez miasto sumy przedsiębiorca pod rygorem zerwania kontraktu powinien wnieść do magistratu w ciągu dwóch tygodni.

Jeżeli podczas trwania koncesji władze miejskie uznają za dogodny przeprowadzenie nowych jeszcze linii tramwajów, pobudowanie ich, a zarówno eksploatacja zostaną ofiarowane przedsiębiorcy na niniejszych warunkach, w razie zaś tylko jego niezgody, osobom postronnym (§ 20).

Linje pobudowane na 20 lat przed terminem koncesji po jej upływności przechodzą na własność miasta bezpłatnie z majątkiem nieruchomym, tabor ich zaś i w ogóle majątek ruchomy zostaje zakupiony przez miasto; linje zbudowane w ciągu ostatnich 15 lat koncesji zostają zakupione przez miasto po jej upływności (§ 20).

Jeżeli rząd w ciągu koncesji poleci znieść całą linję tramwajów, lub zmienić jej rozkład, przedsiębiorca nie może się temu sprzeciwiać i jest obowiązany usunąć szyny, a następnie przyprowadzić do należytego stanu bruki (§ 21).

Ulepszenia tramwajów wprowadzone winnych miastach i utrzymujące się w ciągu dwóch lat powinny być, o ile można, wprowadzone i w Warszawie (§ 22).

Przedsiębiorca nie może ustąpić swej koncesji osobie postronnej lub towarzystwu bez pozwolenia magistratu (§ 23).

Przedsiębiorca podlega wszelkim opłatom miejskim, gildyjnym, podatkom i t. d., za wyjątkiem kopytkowego, od którego wolne są wagony pasażerskie (§ 24).

We wszystkich przypadkach tu nieprzewidzianych przedsiębiorca lub towarzystwo podlega ogólnym obowiązującym prawom i przepisem (§ 25).

Kontrakt z przedsiębiorcą zawarty zostaje dopiero po otrzymaniu zezwolenia rządu, który może nie zatwierdzić rezultatu konkurencji (§ 26).

Konkurencja odbywa się za pomocą dostarczenia ofert w zapieczętowanych kopertach (§ 27).

Romeo i Julja.

(Czwarty gościnny występ p. Bolesława Ładnowskiego).

—m— W tej po Makbecie najpoetyczniejszej tragedji Szekspira obaczyliśmy wczoraj znowu p. Ładnowskiego, jako Romea.

Rola ta, na pierwszorzędnym scenach europejskich nie wielu licząca przedstawicieli, należy niezaprzeczenie do najtrudniejszych może ze względu na warunki, jakie przedstawia artyście, warunki ściśle związane z jego wiekiem i indywidualnością, zasobem uczucia, a nawet powierzchownością.

Powiedział któryś z krytyków niemieckich, że ta „pieśń miłości wtedy tylko zabrzmi całą niebiańską harmonją prawdy i piękna, wtedy dopiero w całej pełni znajmie dusze słuchacza, kiedy na scenie znajdzie się do jej wysławiania para genialnych dzieci, czternastoletnia Julja i dwudziestoletni Romeo.“

Co do nas, nie jesteśmy tak skrupulatni w wymogach i nie ze wszystkiem podzielamy zdanie niemieckiego Szekspiromana, wszelako zgodzić się z nim musimy koniecznie, że młodość jest jednym z najważniejszych warunków do tej roli i że wrazenie znakomitej nawet gry w Romeu zawisłem jest w wielkiej części od tej życiowej prawdy i siły, którą artysta sam w sobie przynosi na scenę.

Mieliśmy tego najlepszy dowód na znakomitej kreacji Rossiego; pomimo całej potęgi talentu włoskiego tragika, pomimo całej oryginalności w uchwyleniu i pojęciu Romea — czuliśmy jakiś kontrast między nim a Romeem, kontrast wynikły jedynie z różnicy wieku.

Pan Ładnowski znajduje się jeszcze w tej szczęśliwej fazie swego zawodu, w której naturalne zasoby usposabiają go należyte do tej kreacji.

Posiada on świeże siły, zapał i namiętność młodości, wdzięczną i ujmującą prezenją na scenie, i nie potrzebuje dopiero sztucznie dostrajać się do temperamentu wrzącego namiętnością werończyka.

Z tego też względu te momenta jego gry, w których powyższe warunki musiały dominować nad innymi, wypadły bez zarzutu i musiały mu pozyskać najszerzszy poklask i uznanie publiczności.

Perłą w wczorajszej grze p. Ładnowskiego była scena balkonowa, pod względem zrozumienia, ekspresji, wykonania i układu, porywająca namiętnością i poezją.

A pierwsze spotkanie z Julją na balu, pierwszy pocałunek jak iskra, zapalający dwa serca, miał w sobie tę błyskawiczną siłę i ten zar, który jedynie czyni zrozumiałym i możliwym to gwałtowne zetknięcie się dwojga bohaterów tragedji.

Miotanie się i rozpacz Romea w celi ojca Laurentego, to przejście z łez i bólu w radość i nadzieję zobaczenia jeszcze raz kochanki, ten pośpiech nie pozwalający mu wysłuchać spokojnie rad i nauk starego powiernika, wypadły wybornie, z wielką prawdą i naturalnością; również scena otrucia się u zwłok Julji nacechowaną była estetyczną miarą i wiernym zachowaniem intencji poety.

Już to w ogóle p. Ładnowski nigdzie i nigdy nie nadużywa efektu, nie poświęca dla chwilowego oklasku ani jednego szczegółu, nie wprowadza dowolnie przeróbek dla spotęgowania wrażenia i nie wychodzi z granic zakreślonych przez autora.

Strzeże się też afektacji i przesady, jakgdyby hasłem jego były słowa Szekspira w Hamlecie: „wszystko co przesadzone, przeciwnem jest zamiarom teatru, którego przeznaczeniem, jak dawniej, tak i teraz, było i jest służyć niejako za zwierciadło naturze, pokazywać czołce własne jej rysy, złości żywy jej obraz, a światu i duchowi wieku postać ich i piętno.“

Nie idzie mu też o to, aby przechołowaniem tego celu wzruszył, lub rozśmieszył prostaczków, ale widocznie stara się jedynie o uznanie „osób znających się na rzeczy,“ których „nagana na szali zasług aktor-
skich przeważać musi poklask całego tłumu.“

Nie możemy powiedzieć, aby w ogólnem wrażeniu wczorajszej gry p. Ładnowskiego nie było pewnych niedostatków, abyśmy poprzestać chcieli zupełnie na tem, co nam artysta w Romea wielił.

Więcej czułości w scenie z Julją po pierwszej nocy ślubnej, więcej zgnębienia i goryczy po otrzymaniu wieści o śmierci kochanki i w rozmowie z aptekarzem, więcej tkliwej rozpaczki nad zwłokami Julji—podniosłyby z pewnością ogólny efekt tej roli, w której i tak zresztą pan Ładnowski nie znajdzie na polskich scenach godniejszego rywala.

Nie potrzebujemy przypominać, że Romeo w tragedji Szekspira stoi prawie na drugim planie, a właściwą bohaterką wysuniętą naprzód jest Julia.

W niej to jawniej i silniej rozwija się i uwydatnia cały proces rozbudzonego uczucia; z niewinnej dziewczki dojrzała ona pod żarem miłości na kobietę w całym tego słowa znaczeniu, na prawdziwą bohaterkę tragedji.

I tak być powinno; słusznie bowiem powiada Kreysig, że miłość jest dziedziną, w której kobieta przebywa stale, a mężczyzna zachodzi do niej po trudach i walkach na odpoczynek, by w tej ojczyźnie serca nowych sił zaczerpnąć, lub stargane orzeźwić.

Panna Derynżanka w roli Julji, pomimo wszystkich porównań i wszystkich wynogów, wychodzi tak zwycięzko, że krytyka wobec tylu wielkich zalet jej gry może pióro odłożyć, składając ręce tylko do okłasku.

NOC LIPCOWA.

Przed stolikiem marząc siadam,
Cisza głucha w całym domu,
W myśli sobie sonet składam
Dla mej lubej do „albumu“.
I przychodzi w myśl mnie Adam...
Dziś mu sprostac niema komul
Jaka szkoda że nie żyje
Nieśmiertelny wieszcz!
Och! na dworze wichur wyje,
W szyby dzwoni deszcz.

Romantycznie zacząć trzeba:
„O niewdzięczna, o okrutna“!...
Gdy jak z wiadra leje z nieba,
Rzecz to na wsi nader smutna.
Na nie siano — co tam siano!
Trzeba sonet skończyć przecie...
Och! w rozłące z ukochaną
Jak to ciężko żyć na świecie!
Głowa boli, serce bije,
Czuję wzruszeń dreszcz.
Tam na dworze wichur wyje,
W szyby dzwoni deszcz.

Wypaplałem że wypadnie
Na wsi skonać mnie z tęsknoty.
„Wiersze pisze pan tak ładnie!“
I dał sztambuch anioł złoty
I przykazał ostatecznie
Coś napisać—tylko szczerze!
Ha! gdy sama chce koniecznie,
Skonam jej tu—na papierze:
„Konam, pani, ach, z miłości!“
Umrzeć musi, kto się rodzi.
W piątek na wsi każdy pości
Latem ryba zawsze szkodzi;
Może jutra nie dożyję...
Podejrzany leszcz!
Wicher huczy, północ bije,
W szyby dzwoni deszcz.

„Gdy rozstanę się z tym światem,
Już cię, luba, nie zobaczę...
Naturalnie. „...a ty kwiatem
„Grób mój...“ Wielkie bogi!—płacę!
Płacę!—czułość mam kobiecą!
Łzy na papier gradem lecą—
Oczy suche—istne czary!—
Ach! to tryska deszcz przez szpary
Nadtluczonej szyby w oknie.
Lecz niech kartka trochę zmoknie—
Łez i wody ślad ten samy;
Luba widząc deszczu plamy
Wierzyć będzie, że tę chryję
Łkając pisał wieszcz.
Och! na dworze wichur wyje,
W szyby dzwoni deszcz.

Czesław.

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE.

Projekt przymusowego szczepienia ospy został już zatwierdzonym przez radę lekarską i wkrótce wniesiony będzie pod zatwierdzenie rady państwa.

W Moskwie odbędzie się wkrótce zjazd wszystkich podkomisji kolejowych; w zjeździe tym przyjmie także udział i podkomisja warszawska zostająca pod prezydencją barona Mengdena.

Gazety rosyjskie donoszą, że projekt obojętkowego wprowadzenia na kolejach w Cesarstwie i Królestwie wagonów czwartej klasy bardzo żywo był ostatnio podnoszony w ministerjum komunikacyi; kwestja ta zdecydowana zostanie w niedługim zapewne czasie.

Od dnia 1 sierpnia na przystanku Strzemiesze dr. ż. warsz.-wied. sprzedaż biletów osobowych i ekspedycja bagaży uskutecznić się będzie nie tylko do sąsiednich stacyj Granica i Zabkowie, jak to dotąd się praktykowało, lecz nadto do stacyj Częstochowa, Piotrków i Warszawa.

Warsz. gubern. wiad. podają cyfry o działalności straży ziemskiej w gubernji warszawskiej za rok 1878. Przez ten czas strażnicy ziemscy w sądach pokoju wszczęli 2,963 spraw, spisawszy 2,114 protokołów, u sędziów śledczych przedstawili dane do rozpoczęcia śledztwa w 605 sprawach (spisawszy 496 protokołów), wreszcie podali do władz 29,713 zawiadomień dotyczących naruszenia różnych przepisów. Do sądów pokoju strażnicy ziemscy byli powoływani w charakterze oskarżycieli 993 razy, jako świadkowie—1519 razy; do sądów gminnych: jako oskarżyciele—1,259 i jako świadkowie—1503 razy; do zjazdu sędziów pokoju—66 razy, do sędziów śledczych—662 i do sądu okręgowego 152 razy. Ogółem stawali przed sądem 6,153 razy. W ciągu roku strażnicy konwojowali w różnych celach 606 osób. Strażników było w 1878 roku—335, na jednego więc wypadło po 123 rozlicznych poleceń.

Obserwatorium wileńskie zostanie podobno wkrótce zupełnie z funduszy skarbowych odbudowane.

Warszawski zarząd okręgowy artylerji ogłasza na dzień 7 b. m. licytację na sprzedaż różnych metalów, a głównie miedzi, wartości trzydziestu z górą tysięcy rubli.

Prośby o zapis do gimnazjum męskiego VI i żeńskiego III, oraz do seminarjum nauczycielskiego przyjmowane będą do 1 (13) sierpnia 1879 r. Egzamina wstępne zarówno w gimnazjach jak i w seminarjach rozpoczną się dnia 16-go b. m. W klasie II gimnazjum szóstego męskiego i w klasach I i II gimnazjum żeńskiego brak wakansów.

W dniu wczorajszym, o godzinie 12 w południe, w tutejszym sądzie handlowym pod przewodnictwem towarzysza prezesa K. Mijakowskiego i w obecności członków tegoż sądu odbyło się w sali posiedzeń publiczne objęcie obowiązków i złożenie przysięg (instalacja) przez nowoobranych z grona kupców i zatwierdzonych przez ministra sprawiedliwości członków sądu handlowego (sędziów). Są nimi: Franciszek Łapiński, Bronisław Werner, Franciszek Galle, Ludwik Norblin, Józef Bloch i Wiktor Wertheim. Pp. Konstanty Rudzki, Ludwik Zelf i Zacharjasz Nipaniewicz, z powodu iż dawniej zajmowali już godność sędziowską, przysięg nie składali.

Jedna z tutejszych firm handlowych buduje na ulicy Przyokopowej, w pobliżu stacyi towarowej kolei warszawsko-wiedeńskiej, obszerne składy na cukier.

Od dnia 1-go do 31-go lipca r. b. uprzątacze miejscy schwyтали włóczących się i niezaopatrzonych w kaganiec oraz znaki psów 296.

Ruch budowlany w naszym mieście wznaga się ciągle. Rząd gubernjalny udzielił znów następujące pozwolenia:

Na ulicy Solec pod nr 2919/c i 2919/a b. pozwolono wybudować murowane pomieszczenie dla kotłów parowych i wielki piec fabryczny.

Na rogu ulic Pańskiej, Komitetowej i Słiskiej—trzy trzypiętrowe domy frontowe i także oficynę.

Na ulicy Franciszkańskiej nr 2165/b, pięć oficyn dwupiętrowych, oraz różne przebudowania i reparacje.

Na ulicy Wołowej na Pradze nr 177—dwupiętrową oficynę.

Na Marszałkowskiej pod nr. 5049, trzypiętrowy dom frontowy z takiemiż dwoma oficynami.

Z Krakowa dochodzi nas smutna wieść o zaszłym tam przedwczesnym zgonie Ludwika Droby, młodego a pełnego nadziei badacza historii naszej.

S. p. Droba był jednym z najzdolniejszych słuchaczy uniwersytetu jagiellońskiego i najgorliwszym z uczni seminarjów prof. Tarnowskiego i Szujskiego.

Jego studjum „o Andrzeju Krzyckim“ w r. z. publikowane zapowiadało w poczynającym autorze głębokiego historyka.

S. p. Droba zламаł się w walce z... niedostatkami! Pomoc, którą mu w ostatnim czasie podano, była już spóźnioną—sił pracą i... głodem wycieńczonych niż już skrzepić nie zdołało...

Cześć pięknemu duchowi!

W dramacie warszawskim wzięto się do roboty...

„Król Lear“ z p. Ładnowskim w tytułowej roli ma być dany około 12-go b. m.

W przyszłym tygodniu powtórzy gość lwowski na żądanie „Otella“ i „Hamleta“.

I wczorajszy czwarty z kolei występ artysty zamknął, jak poprzednie, kasę.

A co?

Brandt już został... niemieckim batalistą! Tak przynajmniej chce mieć „Süddeutsche Presse“, nazywająca Brandta „naszym znakomitym.“ Śmiechu warte!

Prawie cud..

Dziś do godziny drugiej nie mieliśmy ani kropli deszczu!

Czy tak długo będzie?

Wszzechwiedzące obserwatorium meteorologiczne wiedeńskie obiecuje znów pogodę.

Deszcze dadzą się też we znaki amatorom... wina. Zbiór winogron we Francji, Alzacji i Węgrzech zapowiada się wcale nieświeżnie...

Między innymi niepogody wpływają na wodnisty smak gron...

Mówiono nam, iż jedna z piękności warszawskich, bawiąca obecnie za granicą, „robi“ kolesalną partję.

O rękę, o drobną jej rękę oświadczył się pewien milioner angielski.

Rzecz cała obecnie w fazie drugiej...

Nowa willa.

Przybędzie ona w alei Ujazdowskiej. Buduje ją pan Wł. Kr.

Echa z prowincji.

W mieście Krasnymstawie odbudowany zostanie wkrótce spalony w roku zeszłym ratusz.

W Józefowie nad Wisłą w ubiegłą niedzielę padał grad wielkości... gałębiego jaja.

Powybijał on wszystkie okna w gmachu po klasztorze ks. Bernardynów, oraz w innych domach na wschód położonych.

Zboże na gruntach mieszczańskich i folwarcznych wybite.

Z lubartowskiego donoszą o zarazie ziemniaków. Nać ziemniakowa czernieje, wydając już zdaleka woń odrażającą.

W Łęczynie dnia 31 b. m. rozpoczyna się wystawa koni włościańskich i próby wożenia ciężarów.

Ze staszowskiego donoszą o kilku rozbojach i zbrodniczych napadach...

W Łodzi uskutecznione zostaną wkrótce bardzo znaczne roboty brukarskie.

Koszt ich wyniesie przeszło 40,000 rubli.

Z wycieczki do Pułtuska.

Zniszczone przed czterema laty pożarem miasto dzwiga się z każdym rokiem z gruzów i zaciera ślady swojego upadku.

Obecnie kościół po-benedyktynski, piękna świątynia z XVI wieku, jest już zewnątrz w zupełności odrestaurowany i żelazną blachą pokryty, dwie zaś wyniosłe wieże oczekują tylko pobicia blachą, co wkrótce także nastąpi.

Wewnątrz ustawiono już rusztowanie do wytykania ścian i sklepień, co wszystko miejscowy przedsiębiorca pan W. zobowiązał się uskutecznić za sumę rs. 19,000.

Sprawienie ołtarzy, ambony, ławki i innych ozdób i potrzeb kościoła dopełnione będzie z dobrowolnych składek, które dotąd tak od mieszkańców jak i z okolicy dość obficie wpływają.

Jeden z obywateli tego miasta p. Hasselt erg dość znacznym kosztem sprawił trzy dzwony, zawieszenie ich nastąpi po wykończeniu wież.

Jednocześnie restauruje się także tutejsza starożytna kolegiata.

Z tego powodu nabożeństwo odprawia się tymczasowo w kościele po-reformackim i w podzamkowej kaplicy św. Marji Magdaleny.

W niej to mieści się 75 wizerunków biskupów płockich aż do włącznie Franciszka à Paulo Pawłowskiego.

Z zalem niestety patrzyliśmy na zniszczenie, jakie wilgoć w portretach tych szerzy i na zupełną z czasem skazuje zagładę.

Para wizerunków już rozpadła się w szczęty, inne zaś pod siłą pleśnią ostatecznej również czekają zagłady.

Czy dla ochrony tego pamiątkowego pocztu bi-

MAGAZYN HURTOWY TOWARÓW GALANTERYJNYCH I WELNIANYCH pod firmą: **STANISŁAW BENSEF**

egzystujący od lat 28 przy ulicy Żabiej
w Warszawie,

z dniem 1 Lipca r. b. przeniesiony został na ulicę
Tomackie dom W-go Bernsteina, Nr 9 nowy.
Przytem nadmieniam się, że nadszedł świeży transport
Koszulek higienicznych siatkowych,
których wyjątkowa sprzedaż mieści się w powyższym składzie; sprzedaż zaś
detaiczna odbywa się także w sklepie przy ulicy Żabiej Nr 1,
pod firmą:
J. Goldfluss dawniej **Stanisław Bensef** egzystującym.
NB. Kupującym hurtowo, odstępuje się stosowny rabat.
2-3 — 14800 —

Magazyn Obić Meblowych W. OCETKIEWICZA,

Wierzbowa Nr 4, w byłym Hotelu Angielskim.

Nowo zaopatrzony został w znaczny wybór towarów, jako to:

Bourdesois.
Bourret.
Cotoliny.
Adamaszki.
Velour d'Utrecht (gładki).
Trappe (wyciskany).
Granite.

Serge.
Atlasy.
Gretony.
Toile chinoise.
Toile jasard.
Lomy.

Serwety gobelinowe, bourdesois dywanowe i repsowe.
Firanki tiulowe, gipsowe francuskie i angielskie, muślinowe vitrage.
Dywany Smyrneńskie francuskie i angielskie odpasowane w rozmaitych wielko-
kościach i na łóżca.
Wszystkie te materiały Magazyn posiada w znacznym wyborze i po cenach umiarko-
wanych.
3-6 — 15554 —

Niniejszym mam zaszczyt zawiadomić Szanownych moich Klientów w War-
szawie i na prowincji, że z dniem dzisiejszym powierzyłem domowi handlowemu:

JÓZEF CZEKALLA et Co. w Warszawie, ul. Leszno Nr 1, Agenturę i Skład

wyrobów mojej fabryki, a mianowicie:

Farb drukarskich i litograficznych;
Farb malarskich, pokostów, lakierów etc.

nadmieniając, iż dom ten mocen jest złatwiać w imieniu mojem wszelkie zamówienia
i sprzedaż po cenach stałych przezemnie w rublach włącznie cło i koszta ustanowio-
nych.
Offenbach n. M., dnia 12 Lipca 1879 r.

Christoph Schramm.
3-3 — 14963 —

KANTOR LOTERJI KLASSYCZNEJ HENRYKA GLÜCKSOHNA,

przeniesiony został do Składu Cygar i Papierosów, istniejącego w domu Nr 65
przy ulicy Marszałkowskiej, gdzie też losy do klasy 1-szej obecnej loterji, są
do nabycia.
1-1 — 15850 —

Proszek Dezynfekcyjny

MAKSA FRIEDRICHA,

nakazany do użycia przez JW-go Ober-Poliemajstra miasta Warszawy

po kopiejek **5** za funt

w Składzie Głównym

w Warszawie.

ULICA KRÓLEWSKA NUMER 11.

6-12

— 14808 —

KANTOR WEXLU i INTERESÓW BANKIERSKICH

O R A Z

KOMISSOWO-INKASSOWO-EXPEDYCYJNY

EMANUELA EDELSTEIN,

22. SENATORSKA 22.

Asseskuje Rosyjskie Premjowe Pożyczki tak I-szej jak i II-giej emisyji od amortyzacji.
2-9 — 15626 —

Najprzejmiej upraszamy szanow-
nych panów artystów i artystki Te-
atrów Warszawskich, aby raczyli o ile można
pośpieszyć ze zdjęciem portretów przeznaco-
nych do albumu dla J. I. Kraszewskiego; gdyż
zaledwie miesiąc pozostaje nam czasu na wy-
kończenie **dobrych fotografii** w tak wiel-
kiej ilości.

Karoli i Pusch,

Fotografowie Teatrów Warszawskich
1-3 — 15925 —

Jest do sprzedania

Zakład Fotograficzny,

z kompletnem urządzeniem i najnowszymi
maszynami. Wiadomość ulica Obozna Nr 6,
u właściciela domu. 1-3 — 15919 —

STAJNIE,

od 20 do 25 koni mieścić mogące, z dogo-
dnem mieszkaniem i wszelkimi wygodami,
zaraz lub od 1-go Października roku bieżą-
cego do wynajęcia, przy ulicy Nowolipki, Nu-
mer 2386/32. 1-3 — 15891 —

Małe chłopaki,

znajdą zajęcia w Fabryce B. Bukaty i S-ka,
przy ulicy Świętojerskiej Nr 12A, za dobrym
stosunkowo wynagrodzeniem.
1-3 — 15792 —

JAN TOPOLNICKI

ze Lwowa

b. Dyrektor

Galicyskiego Banku budowlanego
WYNAŁAZCA

ANTIHI GRAZMY,

środek osuszającego wilgotne
pomieszczenia

bez wylamywania murów.

Łokieć kwadratowy wykonanej powłoki os-
uszającej kosztuje 67 kopiejek, zaś arszyn
kwadratowy rs. 1.

Zamówienia przyjmuje **F. Szaniawski**,
w Warszawie na Tomackiem Nr 6.
(b. Hotel Wileński). Tamże zaświadczenia
z wykonanych robót rządowych i prywatnych
(w Żamku, Cytadeli, koszarach Mirowskich i
Dobroczyńności).

Rezultat próby w Towarzystwie

Dobroczyńności dnia 31 Lipca.
Przed zabezpieczeniem było w pokoju 8
stopni ciepła mniej jak na dworze i 7 1/2
stopni wilgoci więcej jak na dworze.

Po zabezpieczeniu: W pokoju 1 stopień cie-
pła mniej jak na dworze i 1/2 stopnia wil-
goci mniej jak na dworze.

Zatem pokój zyskał 7 stopni ciepła astra-
cił 8 stopni wilgoci.
1-2 — 15861 —

Do sprzedania

Fortepian palisandrowy,

krótki o 7-miu oktavach, z białym metalo-
wym i 4-ma szprekami. Marszałkowska Nu-
mer 48. Stróż wskaże. 1-3 — 15929 —

Korzystny Interes!!!

Za rs. 750, jest zaraz do odstąpienia
z powodu nagłego wyjazdu Skład perfumierji,
towarów galanteryjnych i dystrybucji; zysk
czysty wynosi dziennie około rs. 7, lecz inte-
res ten przedstawia w przyszłości daleko
więcej jeszcze korzyści; komorne roczne pła-
ci się tylko rs. 400. — Wiadomość na ulicy
Świętokrzyskiej Nr 13, wprost Włodzimier-
skiej. — 15892 — 1-3

Pokój

przy familji, dla mężczyzny w wieku, jest do
wynajęcia w każdym czasie. — Wspólna Nr 21,
1-sze piętro, mieszkania Nr 16.
— 15921 — 1-2

POKÓJ

z niszą, szych i widny, o dwóch oknach, mo-
że być ze stołem, w każdej chwili. — Złota Nr
2 B. mieszkania 12. — 15967 — 1-2

W Pensji Prywatnej żeńskiej

3 klasowej, z klasą przygotowawczą,
utrzymywanej przezemnie w **Włocławku**,
przy ulicy Szerokiej, w domu W. Węgliński-
go — kurs nauk w roku szkolnym 1879/80,
prowadzony będzie jak dotąd, podług planu
gimnazjalnego. — Zapis uczennice przychodnie
i pensjonarek, rozpoczętym zostanie z dniem
1-m Sierpnia. Kurs nauk zaś 6-go tegoż mie-
siąca.

Leokadja Oborska.

— 15910 — 1-3

KASKADA.

Za Marymontką rogatką, na prawo, jest
miejsce dawno znajome Warszawianom — Ka-
skada. — Niedawno pusta, ożywiła się teraz
zakładem gastronomicznym pod wodzą p. Jana
Makarewicza, który dołożył wszelkich starań,
aby to miejsce zrobić, jak dawniej, ulubionym
miejscem spaceru Warszawian. — Jest więc co
zjeść i co wypić od najdroższych nowalji i
delikatosew poczęwszy, a skończywszy na kiel-
szku wódki i butiersznicy, nie wspominając
o znakomitem piwie bawarskiem Skierniewi-
kiem i innych fabryk.

Ceny zwyczajne miejskie, usługa rychła i
grzeczna, dobór wszelkich jedzen i napojów,
muzyka i piękne oświetlenie wieczorem, dosta-
tecznie polecają Kaskadę pamięci Szanownej
Publiczności. — Huśtawki, łódki, karuzele, kreg-
ielnia i tym podobne zabawy — w miejscu.
— 15898 — 1-1

Potrzebne są kapitały: **3,000, 5,000 i
10,000 rs.**, na dobrą hypotekę w Warsza-
wie. — Do sprzedania **Zakład fabryczny**,
bardzo procentujący, w bliskości Warszawy
położony. — Kapitału potrzeba około 15,000 rs.
Wiadomość i warunki: — Krakowskie-Przed-
mieście Nr 67 nowy, 1-sze piętro od frontu,
ze schodów na prawo od godz. 10 do 12 i od
5 do 7. — 15906 — 1-6

Rs 1,200 i 2,000,

potrzeba zaraz na spłatę wierzytelności, na
dwóch domach, szacunku rs. 18,000, — procent
z przewyżką zaraz zapłacony będzie. — Pawia
Nr 41 a, gdzie sztafетки i kasztan przed do-
mem. — Wiadomość u właściciela.
— 15935 — 1-3

DOBRA

w bliskości m. gubernalnego i stacji kolei
Nadwiślańskiej, z najlepszymi gruntami, z wszel-
kiego rodzaju zakładami przemysłowo-rolni-
czymi, oraz z inwentarzem żywym i martwym,
są do sprzedania. — Czysza Nr 4, lewa oficyna,
drugie piętro, lokalu Nr 19. — 15912 — 1-1

Jest do sprzedania za rs. 800 **Bawarja**,
w najlepszej dzielnicy miasta, gdzie wychod-
zi 30 do 40 antalków piwa Tygodniowo, ko-
morne bardzo przystępne. — Wiadomość: Nie-
cała Nr 8, w zakładzie piwa butelkowego. —
Tamże Wiadomość o bardzo dobrym Szynku,
oraz i trzecim korzystnym Handlu, z kapita-
łem rs. 500. — 15913 — 1-3

Ważna wiadomość!

Zawiadamiam Szanowną Publiczność, że po-
dejmuje się wyklepania pokoi, po cenie 11 kop.
od rolki i zarazem wszelkich robót malarskich.
Za akuratywne wykonanie robót gwarantuję.
Z szacunkiem **B. Rymkiewicz.**
Ulica Freta Nr 41. — 15918 — 1-3

Jest do sprzedania

Stół obiadowy

nowy, orzechowy, z blatami, porządnie zro-
biony, za cenę przystępną. — Wiadomość: róg
Kruezej i Wilezej, stróż wskaże.
— 15874 — 1-3

Jest do sprzedania

MASZYNA,

systemu Whelera Wilsona, w dobrym stanie,
za cenę bardzo przystępną. — Ulica Alea Jero-
zolimską Nr 34, wiadomość u stróża.
— 15886 — 1-2

POKÓJ

do odnajęcia, przy ulicy Świętojerskiej Nr 22,
stróż Ludwik wskaże. — 15868 — 1-2

Zaraz poszukiwanem jest

Mieszkanie Letnie,

do końca lata (na dwa miesiące) znajdują-
ce się **koziennie w obrębie miasta**,
w Aljach Ujazdowskich lub Marszałkow-
skiej ulicy, a złożone z 4-eh pokoi i kuchni.
Adressa uprasza się składać w Warszaw-
skiej Agenturze ogłoszeń „Rajchman i Fren-
dler“ Senatorska 22, pod lit. A. R.
1-3 — 15927 —

Sklep z Pokojem,

do wynajęcia w każdym czasie. — Ulica Kapi-
tułna Nr 4. — 15881 — 1-3

PROJEKTY DO USTAWY SAL ZAROBKOWYCH Z ZAPISU STASZICA.

W n-rze 157 Kur. Warsz. podana została wiadomość, że projekt do Ustawy nowo założycie się mającej instytucji przytułkowo-zarobkowej za Wolską rogatką w Warszawie, jest już przez radę miejską dobroczynności publicznej wypracowany i wkrótce władzom wyższym przedstawiony będzie.

Obecnie, po bliższym gdzie należy poinformowaniu się, donieść możemy, że projekt rzezony przed parą tygodniami do decyzji wyższej przesłany został; ma tytuł taki: „Projekt ustawy sal zarobkowych Stanisława Staszica przy Szpitalu Wolskim dla nieuleczalnych.“

Wprawdzie projekt ten nie obejmuje całości znaczenia wielkiego zapisu Staszica dla ubogich, bo przychodzący do instytucji ma być samoistnym, niż Staszic chciał, (chciał „domu zarobkowego dla ubogich zarabiających“, lub przynajmniej t. j. na pierwsze czasy, sal zarobkowych przy jakim instytucie ubogich), i projektowany ten instytut ma być głównie dla nieuleczalnych i rekonwalescentów szpitalnych (§ 12), a nadto zaodległe od środka miasta znajdować się będzie; ale że projekt w samej nazwie zakładu i niektórych §§ zachowuje zasadę zapisu Staszica, względnie już to wiele znaczy i daje wielką otuchę na przyszłość.

Podług §§ 1 i 11, instytucja ta mieć na celu do pomagania ubogim, bez różnicy płeć, pochodzenia i wyznania, nie mającym pracy, przez dostarczenie im zarobku. — Co do pochodzenia zapewne późniejsza instrukcja objaśni, że z instytucji korzystać mają ubodzy w Warszawie zamieszkali lub od pewnego czasu legalnie przebywający, a wyraz „dostarczenie“ może być lepiej zastąpić wyrazem „ułatwienie.“

W dwóch oddziałach, męzkim i żeńskim, ma być tymczasowo razem miejsc 60. Z pomnożeniem środków liczba ta może być zwiększona, jak również mogą być do instytucji przyjmowani i ubodzy przychodzący do roboty z miasta (§§ 3 i 4).

Dla dyrygowania rzemiosłami i nadzorowania nad robotami, oraz rozdawania takowych pomiędzy robotników, najmowane będą odpowiednio do tego osoby (§ 7).

Podług § 12 przyjmowani być mają do zakładu: a) nieuleczalni; b) wracający do zdrowia czyli rekonwalescenci, ic) dotknięci wadami fizycznymi(?), a to pod warunkiem, iżby wszystkie te osoby były zdadne do dłuższej lub krócej trwającej roboty. Zapewne mowa tu tylko o pierwszeństwie, jakie tej kategorii ludziom ubogim służyć będzie. (Inaczej — nie byłoby harmonji z §§ 1 i 11).

Kwalifikowanie do przyjęcia zależy ma od zarządu instytutu. Zarząd ten składać się ma: z kuratora szpitala za Wolską rogatką, oraz lekarza i nadzorcę szpitala; a do kwestji specjalnych może być do składu tegoż zarządu powoływana przez kuratora, z głosem doradczym, jedna z osób dyrygujących robotami.

Wskazanie rzemiosł i robot w salach zarobkowych zależy będzie od rady miejskiej dobroczynności publicznej m. Warszawy (§ 8). Szkoda, że przynajmniej niektóre główne rodzaje robot nie są w projekcie ustawy wskazane, choćby niektóre z tych, jakie w r. 1869 projektowane były przez b. Radę główną opiekunów zakładów dobroczynnych w królestwie, a później w rozwinięciu jej projektu w jednej z prac obszerniejszych w r. 1875 i 1877 drukiem ogłoszonych po oddaniu kwestji całej przez radę miejską pod dyskusję publiczną, gdzie pamiętano także o oddziale zarobkowo-instrukcyjnym dla małoletnich. (Tak np. zob. *Kwestja domu zarobkowego w Warszawie, tudzież zarządzenia ubóstwu w kraju.* Warszawa 1877, na str. 48—52. *)

Płaca za robotę ma być w instytucie o $\frac{1}{8}$ część niższa od istniejącej na mieście. (Słusznie — bo tak z doświadczenia i zagranicą, np. w Nassau przyjęto). Z zarobku miejscowych $\frac{3}{4}$ ma iść na utrzymanie, a $\frac{1}{4}$ do ręki; przychodzący zaś z miasta $\frac{3}{4}$ dostawać będą do ręki, a $\frac{1}{4}$ część mieć sobie będą straconą za żywność. Obrachunek cotygodniowy. (§§ 16 i 17).

W razie śmierci robotnika przypadająca mu część zarobku przechodzi na własność instytucji. (§ 18). Nastręcza się tu uwaga, że w razie, jeżeli taki robotnik zostawia biedną rodzinę, czyby nie było rzecz słuszną resztę należności — i tembardziej co do zmarłych ubogich, którzy byli z miasta się zgłosili, — przekazywać tejże rodzinie.

W § 19 projektu mowa, że rada miejska zatwierdzi instrukcję, określić mającą regulamen czyli przepisy porządku wewnętrznego i kontroli prowadzenia robot.

Dalej § 20 zastrzega, że tak miejscowi jak i z miasta zgłaszający się zostawiać winni w zakładzie *najmniej miesiąc czasu*. — Czyby nie było właściwsiem dla ciągłego ruchu i niezabierania miejsca innym, oznaczyć w tym względzie termin krótszy, np. dwutygodniowy, (mianowicie co do osób z miasta zgłaszających się a tylko chwilowo zarobku potrzebujących), i nawzajem orzec, że przyjmowanie na termin dłuższy nie będzie obowiązkiem dla instytucji. Wprawdzie w § 21 wzmiankowano, że robotnik opuszczający przed terminem deklaracji zakład, traci prawo do odbioru należności; ależ oznaczenie zbyt długiego terminu normalnego, zniechęcać może osoby potrzebujące na razie pracy.

W § 22 mowa, że robotnicy złej konduity i niespokojni, będą wydalani z zakładu. — Czyby obok tego nie lepiej było dla uniknięcia niedogodności przepelniania lub usuwania, z góry w ustawie przyjąć zasadę, że z pomiędzy zgłaszających się z miasta, jako na razie czasowego zarobku potrzebujących, przyjmowani będą ci głównie, którzy złożą krótkie od właścicieli lub rządów domów świadectwa, tak co do należenia do ludności Warszawy, jakoteż co do rzeczywistego ulóstwa i braku pracy, a zarazem co do dobrego prowadzenia się teraźniejszego. (Zasada projektu byłej rady gł. op. oraz rozwinięcie w rozprawie wyżej powołanej na str. 51).

Teraz słówko co do rzeczy jednej z *najważniejszych* — ułatwienia stałego odbytu wyrobów. Zamiast wyrażenia się (§ 25), że zarząd miejscowy ma prawo przyjmować zamówienia robót, tak od osób prywatnych jak i od instytucji rządowych, czyby nie właściwiej było powiedzieć, że zarząd mieć będzie prawo i *obowiązek* starać się o zamówienia tak osób prywatnych, jak i instytucji rządowych i publicznych, a w szczególności szpitali i innych zakładów dobroczynnych. Tem bardziej byłoby to stosowne, że poprzedni § 24 stanowi, iż wszystkie władze i urzędy udzielać winny instytucji w razie potrzeby pomoc prawną dla osiągnięcia jej celów. Podobny udział w instytucjach zarobkowych dla ubogich ze strony władz rządowych i wszystkich instytucji publicznych, praktykuje się za granicą, i tak projektowała b. Rada główna Op., słusznie na tem opierając widoki rozwoju i utrwalenia przyszłości instytucji, a to niezależnie od założenia sklepów i innych środków, odbytu ułatwiających.

W liczbie tych środków projektowane i dawniej przez radę gł. op. i w teraźniejszym projekcie (§ 26) *Biuro informacyjne* czyli stróżenia pracy, winno by nie biernie ale czynnie istnieć, to jest, nie tylko „dla przyjmowania deklaracji mieszkańców, żądających stałego robotnika,“ lecz i dla ułatwienia wyszukania pracy i umieszczenia dla ludzi ubogich jak wyżej potrzebujących zarobku, a to przez znoszenie się z zakładami przemysłowemi i rzemieślniczemi, oraz z urzędami cyrkulowemi policyjnemi i zradami opiekunów warszawskiego towarzystwa dobroczynności; a nadto czynić by mogło często ogłoszenia w gazetach o wyrobach do zamówienia lub do sprzedaży będących, jak i o ludziach do pracy potrzebnych i zbyszających. (Rozpr. *Kwestja domu zarobkowego*, str. 51).

Powtarzamy tu mocne przekonanie, że w takim dopiero razie byt instytucji zarobkowej ubogich będzie utrwalony, i kapitał zakładowy a raczej stały wzrost jego z dotychczasowych procentów nad normę Staszicową da się (co podobno jest w zamiarze) już teraz od razu zwiększyć, kiedy właśnie, *główna do tego podstawa, stały i szeroki odbyt wyrobów* będzie zapewniony przez *obowiązkowe zamówienia i zakup innych zakładów dobroczynnych*, i kiedy przytem miasto, dla dobra którego Staszic fundację swą ustanowił, przyjdzie ze swej strony w pomoc tej instytucji społeczno-dobroczynnej, zwłaszcza w początkach jej założenia i pierwszego istnienia. Nie będzie już racji do narzekania na niedostateczny jakoby dochód — dochód z samego kapitału, który, dziś już znakomity, kiedyś kiedyś będzie olbrzymi, ale jeszcze nie zaraz; więc teraz co do dochodów trzeba nie pomijać

środków, gdzie indziej w świecie do celu podobnego praktykowanych.

Nakoniec co do majątku i funduszu instytucji. Jest mowa w projekcie (§ 28), że m. in. mienie sal zarobkowych składa się: z domu murowanego z ogrodem w Warszawie za rogatką Wolską. Jest tu do nadmienienia, że podług ksiąg hipotecznych miejskich i innych akt, własność zwiniętego dziś domu przytułku i pracy, stanowią dwie połączone z sobą nieruchomości pod nr-ami 3102 i 3103 przy ulicy Wolskiej położone, które w roku 1829 nabyte były przez rząd z funduszu Staszica na założenie czasowo z charakterem przymusowo-karnym domu zarobkowego, później domem przytułku i pracy nazwanego, dla którego też z tegoż funduszu na tejsze posesji i budowie odpowiednio przerobione lub nowo wzniesione zostały. Następnie w r. 1845 z decyzji b. kom. rz. spraw wewn. N-o 1413/3289 zapisano w hipotece tytuł własności tych nieruchomości *jako nabytych z funduszu Staszica*, na imię pomienionej instytucji dobroczynnej. Staszic, zdaje się, w rozprawie wyżej wzmiankowanej, wyrażono (str. 47), że gdy skutkiem reformy sądowej z r. 1876, z którą ustało skazywanie na karę osadzenia w domu przytułku i pracy, dom ten utracił dawniejsze swe znaczenie i nareszcie zwinięty został, „obszernie zabudowane nieruchomości powyższe stanowią i w zupełności przejść i raczej powrócić winny do właściwego sobie źródła i wyłącznego przeznaczenia Staszicowego.“ Wprawdzie w ostatnich czasach w miejscu przytułku i pracy utworzony został „czasowy szpital nieuleczalnych,“ ależ zapewne ta instytucja także tylko jako czasowa, interymalna uważać się daje, nie mogąc w fundum gruntowem czynić ujmę prawom głównej instytucji Staszica, chociażby obecnie jakaś kompensata w rachunkach dopełniona została.

Jako dalsze pozycje majątku sal zarobkowych wymienione są dwa kapitały stałe i wieczyste po rs. 15,000 (po złp. 100,000) przez Staszica zapisane, a od r. 1829 w Banku Polskim lokowane. Z tych kapitałów pierwszy jest *stałym wiecznie procentującym*, od którego procent zwyczajny każdorocznie winien iść na bieżące potrzeby utrzymania sal zarobkowych, a drugi jest *wiecznie zarabiającym*, od którego % składany winien być obracany na nieskończone za każdym z procentu tego podwojeniem powiększanie tamtego pierwszego kapitału. Otoż co do tych kapitałów nie zawadziłoby może w ustawie zaznaczyć wysokość, do jakiej dotychczas już wzrosł tym sposobem pierwszy z tych dwóch kapitałów, *jako już stały wieczysty*, nienaruszalny, czyli w chwili obecnej licząc od r. 1829 najmniej potrójony (rs. 45,000 w gotowiznie brzęczącej), a zatem, że najmniej summa rs. 60,000 jako już nieykalkula, pozostać musi w Banku, i jako taka wydzielona by być winna z ogółu funduszu Staszicowego, z którego tylko reszta do rozporządzenia liczoną by być mogła. Jako czwarty fundusz wykazany jest w projekcie ustawy tak zwany *budowlany* rs. 28,547, także w Banku Polskim lokowany, który prawdopodobnie użyty będzie na budowanie domu dla specjalnej potrzeby sal zarobkowych.

Co do *dochodów* przyszłego zakładu (§ 29) jest mowa: że m. in. składać się będą z procentów od kapitału w ustępie 3 § 28 wzmiankowanego a na rs. 160,000 obliczanego, który stałe pomnażać się ma przez dołączanie summ po rs. 15,000, oraz z *procentów od kapitału wiecznie zarabiającego*. Jak wyżej powiedzieliśmy, procenta od kapitału *wiecznie zarabiającego* w myśl legatu Staszica mają iść na pomnożenie (czy to corocznie, czy też raczej z upływem każdego okresu czasu podwajającego kapitał z procentów składanych) kapitału pierwszego czyli stałe procentującego; od tego tylko procenta nadal bieżące, oraz dotychczas (nad powyższe potrójenie pierwszego kapitału owego) nagromadzone, użyte być by mogły w rubryce dochodów na *potrzeby bieżące instytucji*. Wszelako zasada ta nie przeszkadza skapitalizowaniu dotychczasowego nagromadzenia procentów, z przyczyny długoletniego niestnienia właściwej instytucji zarobkowej, na jej potrzeby corocznie nieużytych czyli zaoszczędzonych, (owe np. rs. 160,000), a to o ile nie zajdzie potrzeba wydatkowania z tego funduszu procentowego na *należytą organizację* i pierwszą ustalenie projektowanej instytucji. Możeby więc nie było rzeczą zbyteczną, dla większej jasności, bardziej pozycje funduszu (mianowicie co do służycie mających na potrzeby bieżące instytucji), uwydatnić i zasadniczo określić, jak również raz jeszcze porównać i sprawdzić cyfry z obecnym stanem rzeczy w księgach bankowych, oraz z tym, jaki (stosunkowo fundusz więk-

(*) Zdanie w tej rozprawie, jak i w poprzedniej tegoż autora z roku 1875, zażyłoby, niej: „Myśl Stanisława Staszica“, z wykonaniem woli wielkiego testatora wbrew innym o miennym opinijom przemawiające zostało nareszcie w głównej zaradzie, jak i w niektórych szczegółach teraźniejszym projektem ustawy uwzględnione.

Likier przyrządzony przez księży Celestins w klasztorze Vichy we Francji, posiadający wszelkie własności, tak skutecznych w swem działaniu i zbawiających wód alkalicznych Vichy.

Wzmacniający, trawiący i wyśmienity w smaku; zadowolnie musi najwybredniejsze wymagania.

Każda butelka powinna być opatrzona etykietą z pieczęcią klasztoru i podpisem **Dom Aurelien, Superieur des Celestins O. S. E.**

Likieru Celestins dostać można w Warszawie u pp. A. Boequeta, Stefana Dobrycha et Comp., F. Langnera, Simona et Steekiego, Sowińskiego et Szulca, F. Springera i A. Stepkowskiego.

Główny Agent na Królestwo Polskie
6-26-10807 — **BRONISŁAW LOT.**

WAŻNA WIADOMOŚĆ!

Znany chirurg Dr Edel w Hanowerze, podczas swej obszernej praktyki, doszedł do przekonania, że wszelkie paski rapturowe, znanych dotychczas systemów, często są niezgodne z powodu zbyt twardości sprężyn, które ugniatają kosc pacierzową, i choremu sprawiają wiele dolegliwości. Wynałazł więc sprężyny do rzeczonych pasków tak zwane łańcuchowe, składające się z pojedynczych ogniw i mające ten przymiot, że jako ruchome układają się łagodnie nie robiąc żadnego dolegliwego nacisku i wykręcają się stosownie do ruchów noszącego pasek, przyczem pęta pozostałe nieruchomą na jednym miejscu. Paski rzeczono ułota pozostały przez wszystkich znakomitych chirurgów Cesarstwa Niemieckiego, na co posiadam rozliczne świadectwa. Doktor Edel uzyskawszy patent, sprzedał nam prawo wyłącznego wyrabiania takowych; ja zaś poruczyłem wyłączną ich sprzedaż na Królestwo Polskie i Cesarstwo Rosyjskie Panu Juljanowi Weisblum, optykowi w Warszawie.

Aleksander Coppel, w Solingen.

Powołując się na powyższe ogłoszenie Pana Coppel, mam honor zawiadomić WW. Panów Doktorów i Szanowną Publiczność, że posiadam znaczny wybór powyż rzeczonych pasków na raptury kilowe i rękowe, które do każdej raptury dopasować i po cenach fabrycznych sprzedawać będę, ręczę za dobroć.

Juljan Weisblum, Optyk
ulica Nowo-Senatorska, Nr 477a, obok apteki.
1-3 — 15840 —

KANTOR

MAURYCEGO MACHONBAUM,

przeniesiony od 8-go Lipca r. b. na róg Orlej i Leszna Numer 12.

Tamże: Generalne i wyłączne Agentury dla Królestwa Polskiego

Fabryki Świec Stearynowych

A. Heimbürger,

Dostawy Dworu J. C. W. w St. Petersburgu.

Fabryki Zapalek Parafinowych

A. K. GESSE w Ruzie;

Wyrobów Tabaczných Saaczy i Mangubi w Petersburgu;

Wyrobów Tabaczných fabryki Lafoir w St. Petersburgu

Syfonów i Maszyn

do wyrabiania napojów gazowych, fabryki **Berliner & Blumenreich w Wiedniu.**

Kantor załatwia wszelkie interesa w zakresie kommissowo-agenturówy wchodzącej z wszelką możliwą akuracją, za umiarkowaną prowizją. 1-5 — 15821 —

Przysposobienie i sprzedaż niżej wymienionego środka, jako niezawierającego w swym składzie części szkodliwych dla zdrowia, aprobowane przez Petersburskie i Warszawskie Medyczne Władze, na ogólnych zasadach handlu.

NIE KUPUJcie PUDRÓW

nie spróbowały mokrego Pudru.—Żaden ze środków kosmetycznych nie pozyskał tak olbrzymiej popularności przy toalecie damskiej, jak różnych gatunków pudry. Użycie jednak tego niewinnego środka przedstawia się nader subiekcyjną operacją. Temperatura powietrza i wyparowanie twarzy zmusza aby używane pudru pewtarzały to kilkakrotnie na dzień. Pudr zaś, który my tu zalecamy, płynny pod nazwiskiem „La beaté Eternelle” rozstrzyga to zadanie raz na zawsze: użyty raz na dzień, przy toalecie porannej, pozostaje niezmiennym do dnia następnego. Cena rs. 1 k. 50, Kosmetyczny Magazyn Dobrzańskiego, Hotel Angielski, ulica Wierzbowa. — Na każdym pudełku powinna być pięciokolorowa marka z podpisem Dobrzańskiego.

1-12 — 15683 —

Skład Papieru i Galanterji W. MŁODZIANOWSKI,

Nowy-Świat Nr 49 (róg Wareckiej).

Sprzedaż z zagranicy wielki transport ozdobnego i luksusowego papieru listowego, najoryginalniejszych barw, z pięknymi wyciskami. Papier ten znajduje się w ozdobnych pudełkach, a na arkusikach mogą być wyciskane cyfry i monogramy.

Papier sprzedaje się zarówno detalicznie jak i hurtowo (z ustąpieniem rabatu). Zwraca się na to uwagę pp. Kupców
Skład poleca także Albumy ozdobne, Księgi handlowe, Rejestra gospodarcze, Portmonetki, Nessesery, Lusterka podróżne, Galanterję francuską, angielską i wiedeńską, oraz obfity wybór Papieru w różnych gatunkach. Bilety wizytowe drukowane i litografowane na rozmaitych papierach. Przyjmują się też wszelkie obstalunki w zakresie litografji i druków wchodzące.

1-3 — 15914 —

Warszawska Pralnia Bielizny

ulica Długa Nr 20, dom W. Naimskiego, egzystująca jako najpierwsza pralnia od sześciu lat.

Z dniem 1-szym Lipca r. b. przeszedłszy na inną własność, zaopatrzona została w najnowsze przyrządy i doskonałe robotnice, poleca się względem Szanownej Publiczności. Panom upcom bielizny, restauratorom, pensionatom i t. p. prywatnym i rządowym zakładom. Wszelkie roboty wykonywane będą z najwyższą elegancją i akuracją.

Ceny możliwie najniższe. PP. kupcom i restauratorom oddającym hurtowo bieliznę doprania, od cen zwyczajnych odstępuje się rabat do 10% obok gwarancji punktualnej akuracji.

W tejże pralni przyjmuje się do prania chemicznym sposobem krawaty materiałne i wstążek wszelkich kolorów, oraz koronek.
Pralnia Warszawska posiada filje swoje, a mianowicie: Nowy-Świat Nr 36, w sklepie porcelany Pana Danielewicz. — Elektoralna Nr 43, w Magazynie Bielizny Rogozińskiego.
Cenniki na żądanie udzielają się w kantorze pralni i w wymienionych filjach.

10-12 — 14511 —

Panowie!

Kupcy i Fabrykanci z Królestwa, Agenci, Komissanci i Reprezentanci Domów Zagranicznych

wszelkiej branży, pragnący znaleźć: pewny, wielki i korzystny zbyt swoich towarów, na pierwszych rynkach handlowych Rosji, raczą dla bliższego porozumienia, zgłosić się osobiście, lub piśmiennie przesłać swe oferty do kantoru

„Commercé Russe.”

Karmelicka Nr 13 A. 2-6 — 15758 —

GŁÓWNY SKŁAD MASZYN DO SZYCIA

D. Grossmana,

przy ulicy Wierzbowej Nr 638, obok byłego hotelu Angielskiego, od lat czterdziestu w tem miejscu egzystujący.

Poleca Szanownej Publiczności wielki wybór maszyn do szycia ręcznych i stolikowych, najlepszych i najbardziej rozpowszechnionych systemów pierwszorzędných fabryk Ameryki i Europy, po cenach przystępnych, z gwarancją dwu i trzy letnią.

Nici, jedwab, tłuszcz do smarowania i wszelkie przyrządy do maszyn po cenach umiarkowanych. 15-0-8720 —

PAROWA FABRYKA

KROCHMALU PSZENNEGO

„KSA WERA”

przy ulicy Muranowskiej, Nr 4,

POLECA KROCHMAL I PUDER SWEGO WYROBU

Sprzedaż hurtowa na miejscu.

8-12 — 15070 —

